ČTVRTLETNÍ ZPRAVODAJ OBCE NOVÝ HRÁDEK

3 / 2006 Září 5,- Kč

www.novy-hradek.cz

ZÁŘÍ

Už je tady zase září,
sluníčko se smutně tváří.
Ze školy je slyšet zvonec,
za chvíli je léta konec.

Již nastanou plískanice
a já musím do lavice,
je to pro mne velký šok
tenhle nový školní rok.

Proč nemůže to býti obráceně,
dva měsíce se učit uceleně
a po zbytek roku
odpočívat trochu.

Je to velká paráda,
že na škole je nová fasáda,
nejlepší by ovšem bylo,
kdyby se vůbec neučilo!

Já bych radši lítal venku,
teď se šrotím násobilku.
Lepší bylo houby sbírat,
než na stupínku tupě zírat.

Že se pitel píše jinak
a obratlovec není slimák,
že Šibeník je nižší než Sněžka,
to netušil jsem já do dneška,
že 200 gramů není kilo,
nějak se mi to z hlavy vyčoudilo.

Orosený u lavice
koktám sloky z Polednice:
Byl pozdní večer, 1. máj,
Polednice svátek maj …

Po tabuli píše křída,
natvrdlá je naše třída,
mozečky, že máme prázdný,
účа se z nás brzy zblázní,
prý co nám jde jediný,
dělat stále kraviny.

Už je tady zase září,
nejen sluníčko se smutně tváří.

Zdeněk Drašnar

4.9.2006, 1. třída

SOUTĚŽ VESNICE ROKU 2006, ANEB JAK TO VŠECHNO BYLO

Cílem soutěže Vesnice roku 2006 v Programu obnovy venkova je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova.

Když byl začátkem roku vyhlášen další ročník této stále populárnější soutěže, byli jsme postaveni před rozhodnutí, zda Nový Hrádek přihlásit, či nepřihlásit. Vždyť v propozicích bylo uvedeno, že hodnotitelská komise bude posuzovat následující okruhy:

1. Koncepční dokumenty
2. Společenský život
3. Aktivity občanů
4. Podnikání
5. Péče o stavební fond a obraz vesnice
6. Občanská vybavenost, inženýrské sítě, úspory energií
7. Péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci
8. Péče o krajinu

Na pomyslné misky vah byla postupně přidávána všechna

„PRO“ a **„PROTI“**

co se vše u nás podařilo postavit, opravit *(nové bytové domy, škola, školka, místní komunikace, lyž. vlek .....)*	neradostný vzhled některých částí obce v čele s náměstím *(padl i návrh na přihlášení do soutěže „OSTUDA ROKU“)*
veliké množství kulturních, společenských a sportovních akcí, které se každoročně konají	není to velká troufalost se do takovéto soutěže přihlásit
příkladná práce spolků *(Sokol, Hasiči, farníci, ČČK ...)*	nejsme přece žádná vesnice, ale městečko
práce s mládeží, včetně spolupráce s MŠ a ZŠ	atd.
náš skvělý zpravodaj Frymburské ozvěny	
dlouholetá tradice místní knihovny	
perfektní vedení kronik	
rozvoj podnikatelských aktivit a turistiky	
rostoucí počet obyvatel	
atd. atd. atd.	

Nakonec padlo rozhodnutí náš Nový Hrádek do soutěže Vesnice roku 2006 přihlásit. Zpracovaná přihláška byla společně s fotodokumentací v termínu odeslána. A čekalo se.

20. června 2006 v dopoledních hodinách přijela na Nový Hrádek jedenáctičlenná Krajská hodnotící komise, která si v čele se svým předsedou Ing. Pavlem Bílkem s velikým zájmem prohlédla celou obec. Na jejich cestě ji společně s panem starostou doprovázeli zástupci místních spolků a institucí. Hodnotitelé si na Obecním úřadě prohlédli kroniky, na sokolovně zhlédli velkolepou výstavu k historii zdejší jednoty, dále navštívili hasičárnu, školu, okolí kostela *(zrovna se malovalo)*, knihovnu a školku. Během cca. dvouhodinového pobytu hodnotící komise na Novém Hrádku probíhala mezi přítomnými vřelá, neformální diskuse. Závěrem bylo konstatováno, že naše obec i přes nějaké ty vady na kráse má být na co hrdá. Komise, která během jediného dne musela navštívit celkem pět obcí, odjela. A zase se čekalo, tentokrát na vyhlášení výsledků.

Moc veliké naděje na úspěch si nikdo z nás nedával. Vždyť v letošním roce se do soutěže v Královéhradeckém kraji přihlásilo rekordních 32 obcí. Když tu jednoho krásného dne *(byla mlha, foukal vítr a lilo jako z konve)* na Obecním úřadě zazvonil telefon a na druhé straně se ozval předseda Krajské hodnotící komise Ing. Bílek: „Dobrý den pane starosto, gratuluji, vaše obec získala v krajském kole soutěže Vesnice roku 2006 Modrou stuhu za společenský život“.

A bylo to! Předání cen se konalo v sobotu 26. srpna v obci Podbřezí, která dosáhla mety nejvyšší a zcela oprávněně se stala Vesnicí roku 2006 Královéhradeckého kraje. Celou akci vtipně moderoval reportér České televize Vlastimil Weiner a roustoucí význam soutěže dokreslovala i přítomnost mnoha významných hostů. Během slavnostního programu byla předávána ocenění vybraným obcím a bylo velice příjemné pozorovat, jak náš pan starosta Vladimír Říha přebírá z rukou předsedy Svazu měst a obcí ČR a poslance Evropského parlamentu Ing. Oldřicha Vlasáka pohár a Modrou stuhu za společenský život. Po vyhodnocení následovala prohlídka vítězné obce, kterou komentoval pan starosta Antonín Novotný. Faktem je, že se bylo opravdu na co dívat, a není špatné, že pro inspi-

dívat, a není špatné, že pro inspiraci si nemusíme jezdit daleko.

Závěrem musím dodat, že získaná Modrá stuha není oceněním práce jenom pana starosty nebo zastupitelstva, ale je to ocenění **VŠECH** „Hrádováků“, kteří se na úspěchu podíleli. Toto prestižní ocenění je spojeno i částkou 400 000,- Kč z Programu obnovy venkova, která v příštím roce obohatí obecní pokladnu. I když se říká: „Že peníze jsou až na prvním místě“, tak nedocenitelný význam má i ta skutečnost, že o Novém Hrádku se začíná vědět. A to je dobře! Moc dobře!!

Zdeněk Drašnar

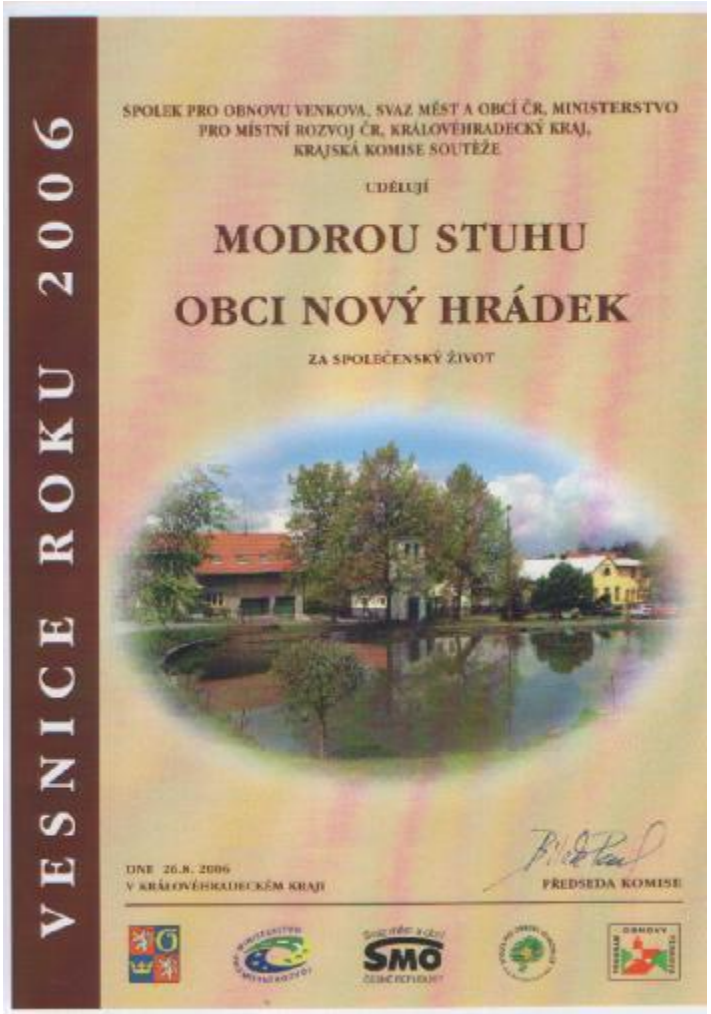

VESNICE ROKU 2006 KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE - OCENĚNÉ OBCE:

Vítěz krajského kola - PODBŘEZÍ (RK)

Stuhy:
- MODRÁ STUHA (za společenský život) - **NOVÝ HRÁDEK** (NA)
- BÍLÁ STUHA (za činnost mládeže) - **ČESKÁ ČERMNÁ** (NA)
- ZELENÁ STUHA (za péči o zeleň a životní prostředí) - **OBĚDOVICE** (HK)

Diplomy:
- Diplom za vzorné vedení obecní knihovny - **ZÁMĚL** (RK)
- Diplom za kvalitní květinovou výzdobu v obci (Fulínova cena) - **ZÁMĚL** (RK)
- Diplom za vzorné vedení kroniky - **STUDNICE** (NA)

Ceny hejtmana Královéhradeckého kraje:
- Za úctu k venkovským tradicím - **BATŇOVICE** (TU)
- Za rozvoj zázemí pro činnost spolků - **HAVLOVICE** (TU)
- Za rozvoj obce - **BÍLÝ ÚJEZD** (RK)

Diplomy komise:
- Za zapojení občanů do projektu "Vlkovská náves" - **VLKOV** (NA)
- Za příkladnou činnost SDH v obci - **OLEŠNICE V ORLICKÝCH HORÁCH** (RK)
- Za koncepční rozvoj obce - **HOLOVOUSY** (JC)
- Za přeshraniční spolupráci - **SUCHÝ DŮL** (NA)

Cena Spolku pro obnovu venkova Královéhradeckého kraje - VRBICE (JC)

Přijďte k volbám!

Ve dnech **20. a 21. října 2006** proběhnou volby do zastupitelstev obcí. Přijďte si zvolit své zástupce, kteří budou další čtyři roky rozhodovat o dění v obci**.**
Dle sdělení Městského úřadu v Náchodě, pověřeného registrací kandidátních listin, byly pro volby do Zastupitelstva obce Nový Hrádek zaregistrovány tyto kandidátky:
volební strana: **Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová**
pořadní číslo na kandidátce: **1**

volební strana: **Nezávislý kandidát Ing. Vratislav Mareš**
pořadní číslo na kandidátce: **2**

volební strana: **Sdružení nezávislých kandidátů „Nový Hrádek I.“**
pořadní číslo na kandidátce: **3**

volební strana: **Nezávislý kandidát Zdeněk Drašnar**
pořadní číslo na kandidátce: **4**

Krátce...

- V červnu byla **dokončena výměna oken a oprava fasády** přední části budovy základní školy, která probíhala od března. V průčelí přibyl i letopočet výstavby školní budovy MCMXXIII a později keramický nápis „***Základní škola***“.
- 26. června 2006 proběhla v místním kině tradiční **školní akademie** na zakončení školního roku 2005/2006. Byla pestrá, zajímavá i poučná. Nosným tématem žákovských vystoupení bylo cestování. Novinkou byla dopolední veřejná generální zkouška, která umožnila uspokojit větší počet diváků bez přeplnění sálu.
- 27. června byl dokončen **úklid kostela sv. Petra a Pavla po malování** a 28. se konala první mše v čistém prostředí. Třináct let sbírali farníci mezi sebou peníze. S obnovou a závěrečným úklidem pomohli i příslušníci jiných církví a nevěřící.
- 29. června byla v soutěži **Vesnice roku** obci Nový Hrádek udělena **modrá stuha** za dlouhodobě aktivní činnost společenských organizací, škol, farního úřadu i představitelů samosprávy obce. Součástí ocenění, o kterém rozhodla početná komise odborníků přímou návštěvou obce, je i finanční odměna pro následující rok.
- 18. června až 2. července proběhly **Novohrádouské slavnosti** konané u příležitosti 250. výročí vysvěcení kaple sv. Jana Nepomuckého a 270. výročí užívání názvu **Nový Hrádek** v souvislosti **s** udělením práva trhového Karlem VI. Součástí zdařilých oslav byla slavnost Božího těla, školní akademie, divadelní představení pro děti, utkání v kopané, pouťové opékání selete v Písníku, výstava obrazů obce a jejího okolí, historické výstavy sokolská a hasičská a trhy lidových řemesel při novohrádecké pouti.
- 1. července 2006 vešla v platnost nová **vyhláška o provozu na pozemních komunikacích** zavádějící pro řidiče bodový systém, celoroční povinné svícení motorových vozidel, povinné užívání přileb pro cyklisty do věku 18 let, aj.
- 1. července došlo ke změně **hodin pro veřejnost na místní poště**. V úterý odpoledne není tato služba ze strany pošty poskytována.
- Měsíc červenec přinesl nezvykle **vysoké teploty a velké sucho**. Tropických dní s teplotami přes 30 stupňů bylo 18 nepřetržitě za sebou a celý měsíc téměř nezapršelo. Měsíc srpen byl naopak neobvykle studený a deštivý.
- 5. srpna 2006 zemřela ve věku 92 let matka prezidenta republiky paní **Marie Klausová**.
- V měsíci srpnu začala **oprava malé věžičky** místního kostela. Peníze na rekonstrukci byly získány od ministerstva kultury.
- 18. srpna nečekaně zemřel ve věku 74 let vynikající filmový dokumentarista, rodák z Hronova, **Jan Špáta**.
- 23. srpna se konalo za bouřlivé atmosféry **zasedání místního zastupitelstva** v téměř zcela zaplněném kině. Hlavním tématem jednání byla **rekonstrukce náměstí** a především **větrné elektrárny.**
- 23. srpna v noci se neznámý pachatel dopustil **vandalského činu**. Prorazil dveře u kaple sv. Jana Nepomuckého ve hřbitovní zdi, ohnul kliku a převrátil dřevěný květináč před kaplí.
- V srpnu na světové astronomické konferenci v Praze bylo **Pluto vyřazeno** ze skupiny planet pro malou hmotnost a odlišné vlastnosti. Zůstává jich ve sluneční soustavě nadále pouze 8.
- 2. září se na cvičišti místního sboru konala hasičská soutěž **O pohár starosty obce Nový Hrádek** – 2. ročník. Soutěž, které přálo slunečné počasí, přilákalo značné množství diváků.

Karolina Světlá: Stárnutí nezpůsobuje věk, ale opuštění ideálů.

Anna Marková

S obnovou pomohli i nevěřící

KOSTEL ZÁŘÍ NOVOTOU. Třináct let sbírali farníci z Nového Hrádku na Náchodsku peníze na vymalování kostela svatých apoštolů Petra a Pavla. Od června už barokní svatostánek září novotou.

Třináct let sbírali farníci z Nového Hrádku na Náchodsku mezi sebou peníze, aby mohli vymalovat tamní kostel. Od konce června konečně září barokní svatostánek novotou. Polský farář Jan Czarny si zájem místních lidí pochvaluje. Pomáhají totiž nejen farníci, ale také lidé z jiných církví či nevěřící. Někdo dal peníze, někdo pomohl vlastníma rukama.
"Projevil se tu zájem všech, lidí i sponzorů. Pomohli nám zdejší evangelíci i lidi dalších vyznání, jimž naopak zase my vycházíme vstříc, když třeba potřebují zapůjčit prostory kostela ke smutečnímu rozloučení. Ale přišli pomoci i lidé, které jsem v kostele nikdy neviděl," podotýká farář Czarny, který má na starost Borovou, Sněžné a Nový Hrádek. Tam chodí o nedělích do kostela asi stovka lidí.

Kostel dnes svítí pastelovými okrovými tóny

Kostel uvnitř svítí pastelovými okrovými tóny, na nichž teď působivě vynikají bohatě zdobené oltáře a historická kazatelna. Na vítězném oblouku Hrádečtí obnovili dříve zamalovaný nápis "Pochválen buď Ježíš Kristus".
"Všechno je teď krásně vymalované, umyté. Na hrubý úklid hned po malování přišlo pomoci po dva dny vždycky pětadvacet lidí, to bylo opravdu hodně," potvrzuje zdejší kostelník, který nechce zveřejnit své jméno.
Výmalba v kostele svatých apoštolů Petra a Pavla je ovšem jen poslední třešničkou na dortu. Podstatné práce na obnově kostela totiž začaly už před deseti lety, kdy bylo zapotřebí vyměnit střešní trámy napadené dřevomorkou. Před třemi lety zase Hrádečtí nechali s pomocí státu restaurovat vzácné dřevořezby z interiéru kostela, vloni opravili elektroinstalaci a vlhké zdivo.

Oprava oltáře a soch stála přes půl milionu.

Největší díl peněz na opravy - osmdesát procent - získala farnost ze sbírek a drobných příspěvků, dvacet procent od sponzorů. Jen renovace zdejších dřevořezeb oltáře sv. Josefa a sochy Jana Nepomuckého přišly na víc než 550 tisíc korun.
Jeden z místních dobrovolníků Jiří Hlaváček říká, že je opravdu rád, že se kostel během let proměňuje. "Jsem stavař a památek si vážím. Tady je to všechno kolektivní práce více lidí, teď už zase přicházejí s novými nápady, co by se mohlo udělat dál. Potřebujeme v obci restaurovat například kašnu, mariánský sloup či pomník padlých," vypočítává pan Hlaváček, který pro farnost koordinuje renovační práce.

Farář: Musíme něco nechat mladší generaci

I letos se bude na opravách kostela ještě pokračovat, zapotřebí je obnova malé věžičky na střeše i oprava hromosvodu.
"Kdybych měl miliony, věděl bych kam je dát. Oltář Panny Marie by potřeboval restaurovat, kazatelna, varhany, obrazy křížové cesty... Ještě bychom si přáli vrátit sem zvony, které za války odvezli Němci," vypočítává Czarny a dodává: "Ale jsme spokojeni s tím, co máme. Musíme něco nechat mladší generaci a sami si trošku odpočinout." Dějiny kostela v Novém Hrádku sahají určitě do 14. století, v roce 1362 už tam podle pramenů měli vlastního faráře.
V husitských dobách pak fara zanikla a znovu byla obnovena až v letech 1721 až 1723, kdy zdejší, původně dřevěný, kostel přestavěli do dnešní podoby. K nejcennějším památkám z vnitřního vybavení kostela patří oltář sv. Josefa z konce 17. století, který si věřící přenesli z dřevěného kostela, dále oltář Panny Marie a hlavní oltář z první poloviny 18. století, jehož dřevořezby zřejmě pocházejí z okruhu Matyáše Bernarda Brauna. Autorem sochy sv. Jana Nepomuckého s letícím orlem nad hlavou je Braunův žák Ignác Rohrbach.
Kostel v Novém Hrádku mohou zájemci navštívit čtyřikrát v týdnu během mší. V sezoně je možné do něj nahlédnout alespoň přes vstupní mříž.

Regionální mutace Mladá fronta DNES - východní Čechy (Hradec Králové) ze dne 24.6.2006
ŠTĚPÁNKA TŮMOVÁ

Čistá obec, čisté město, čistý kraj…

To je soutěž Královéhradeckého kraje v odděleném sběru využitelných a nebezpečných odpadů. Hlavním kritériem je celková výtěžnost sběru papíru, plastů, skla, nebezpečných odpadů a elektroodpadu v přepočtu na jednoho obyvatele. V průběžném hodnocení obcí a měst Královéhradeckého kraje se nyní naše obec dostala na přední místo v množství vytříděného odpadu v kg na jednoho obyvatele. Jsou to výsledky pouze za sběr papíru, plastů a skla ze čtvrtletních hlášení obce pro firmu EKO-KOM. Na tomto krásném umístění mají podíl všichni občané a hlavně žáci základní školy, kteří se zapojili do soutěže v třídění odpadů. Konečné pořadí v soutěži bude stanoveno až v příštím roce, po předložení závěrečného hlášení obce o nakládání s odpady, jehož součástí je i množství nebezpečného odpadu a tzv.elektroodpadu. Budeme doufat, že si přední místo udržíme.
Děkujeme všem, kterým není třídění odpadů cizí.

Ohlédnutí za Novohrádouskými slavnostmi

Projekt *„Novohrádouské slavnosti“*, konaný u příležitosti 250. výročí vysvěcení kaple sv. Jana Nepomuckého a 270. výročí užívání názvu Nový Hrádek udělením práva trhového císařem Karlem VI.

Oslavy se konaly na přelomu měsíce června a července 2006. Hlavním cílem projektu bylo důstojné připomenutí výše zmiňovaných významných výročí. Obec Nový Hrádek organizovala tyto slavnosti ve spolupráci s mateřskou školou, základní školou, farním úřadem, Sokolem, hasiči a místními firmami. V rámci těchto slavností byl velmi bohatý program *(viz. minulé číslo Frymburských ověn, pozn. redakce).*

Podrobnější zhodnocení jednotlivých akcí:
Slavnosti Božího těla se v neděli 18.6. 2006 jako tradičně zúčastnilo velké množství nejen věřících občanů, ale i návštěvníků naší obce. Slavnostní mši doprovázela dechová hudba ZUŠ z Náchoda. Za příjemného slunečného počasí dopoledne rychle uběhlo.

Školní akademie v pondělí dne 26.6.2006 - dopoledne proběhla poprvé veřejná generálka představení. Zcela zaplněný sál kina se obdivoval dovednostem dětí z mateřské a základní školy. V 15.30 hod. vypukl hlavní program. Nebylo opět jediné volné místečko a veškerý prostor byl zaplněn stojícími diváky. Všichni účinkující se svých rolí zhostili na výbornou. Přivítání budoubudoucích prvňáčků a rozloučení s „deváťáky“ se neobešlo bez slziček dojetí. Celá akce, jak je již tradicí, byla velice úspěšná.

Divadelní představení pohádky „Jak čerti lechtali Rampušáka“se uskutečnilo v sobotu 1.7.2006 v sále kina. Návštěvníci mohli nejprve shlédnout **výstavu obrazů Nového Hrádku a okolí** a potom se příjemně pobavili na divadelním představení. Účast minimálně 90 diváků v hledišti překvapila nejen organizátory, ale i samotné účinkující. Děti byly nenásilnou formou vtaženy do děje přímou účastí

přímou účastí na jevišti. Myslíme si, že se všichni příjemně bavili.
Po divadelním představení zábava ještě neskončila. Děti se mohly vydovádět na pouťových atrakcích na náměstí a pak se jít občerstvit do Písníku, kde **hasiči opékali selátko**. Za krásného letního počasí se tu vystřídalo velké množství žíznivých i hladových spoluobčanů, chalupářů a návštěvníků obce.

Kdo nešel na pohádku, mohl jít fandit fotbalistům na sokolské hřiště. Uskutečnily se tady zápasy 4 netradičních družstev, které mezi sebou svedly nelítostný boj o první místo a s ním spojenou chmelovou odměnu. Nasazení místních borců bylo obdivuhodné, leckterý profesionál by zbledl závistí.

Ani neděle 2.7.2006 nezůstala svým bohatým programem pozadu za sobotou. Úspěšně pokračovala výstava obrazů, kterou shlédlo v těchto dvou dnech minimálně 1000 návštěvníků. Jak je patrno z přiložených fotografií, zájem byl veliký a ohlasy velice příznivé.

Hlavní akcí celých oslav byly **trhy lidových řemesel**.
Od rána se to na náměstí hemžilo trhovci, kteří zde stavěli stánky, aby předvedli své dobové umění. Návštěvníci si mohli sami vyrazit minci, podívat se, jak se dříve šily boty, seznámit se s mnoha možnostmi využití medu. Svůj stánek zde měla perníkářka, košíkář, hrnčíř, dráteník, řezbář, jehož dřevěné výrobky zaujaly především dětské návštěvníky trhů. Nelze vzpomenout na všechna řemesla, která zde byla k vidění. Jistě tisícovka návštěvníků si za návštěvníků si za krásného letního počasí prohlédla díla trhovců, mnozí si na památku zakoupili výrobky, které je zaujaly. Děti využily pouťové atrakce, žíznivci a hladovci se mohli občerstvit nejen v restauraci „Na Kovárně“, ale i u stánku místního podnikatele, který mimo jiné nabídl i krůtu pečenou na rožni.

Po náležitém doplnění kalorií se návštěvníci vydali na procházku obcí a v sokolovně navštívili **výstavu** věnovanou **110. výročí založení Sokola na Novém Hrádku**. Byly zde ke shlédnutí zajímavé dokumenty, staré fotografie, plakáty , diplomy, medaile a poháry ze soutěží. Velké množství fotografií dokumentuje rozmanitou činnost zdejšího Sokola.

Také **Sbor dobrovolných hasičů** se pochlubil svou prací a **uspořádal** drobnou **výstavu** kronik, které dokumentují jejich bohatou činnost a záslužnou práci s hasičským potěrem. Diplomy a poháry z různých soutěží jak mládeže tak i dospělých družstev vypovídají o trpělivé práci a vynaloženém úsilí všech členů sboru. Zájemci si dokumenty mohli prohlédnout v hasičské zbrojnici. Milým překvapením bylo velké množství návštěvníků, kteří využili této možnosti seznámit se podrobněji s činností místních hasičů.

Novohrádouské slavnosti skončily. Největší dík za jejich zdárný průběh patří panu Zdeňku Drašnarovi, který je duchovním otcem celého projektu. Byl všude, kde bylo třeba. Spolupracoval se spolky a organizacemi, které se na jednotlivých akcích podílely.
Kontaktoval sponzory, kteří zajistili propagaci našich slavností a také navštívil ty, kteří slíbili své výrobky jako ceny do soutěží a odměny pro děti. Ve spolupráci s obecním úřadem instaloval výstavu obrazů Nového Hrádku a okolí.
Všem sponzorům a pořadatelům patří velké poděkování za úspěšné zvládnutí tohoto rozsáhlého projektu. Na památku byli všichni podarováni Pamětním listem a pamětní mincí, které byly vydány u příležitosti těchto významných výročí.

Zpracovala: Květoslava Špreňarová

Vladimír Říha
starosta

Nefunkční 2. větrná farma v České republice dne 16.7.2006

Vzestup a pád větrných elektráren Nový Hrádek

výňatek z článku na http://www.eldaco.cz/inside/?id_clanek=5&inc=article&inc2=5

Firma ALVYEN-Voděrady-Nová Ves vystavěla v létě roku 1995 na připravených základech pro nedodané VE 315-Vítkovice, a.s., čtyři VE typu EKOV, každá o výkonu 400 kW. Jednalo se o prototypové výrobky, stejně jako v lokalitě Boršice u Buchlovic. Vzdálenost od zástavby zhruba 200 m, výška tubusu 30 m.

TECHNOLOGIE: Jednalo se o provozně neodzkoušená zařízení. Ve fázi montáže a uvádění do provozu se ladila jak mechanická, tak i elektrická část. Řada problémů se vyskytla s rotory, měnil se úhel náběhu listů rotoru. V důsledku kolize listů rotoru s tělem tubusu došlo k mechanickému poškození listů. Docházelo k "přetáčení" elektrárny, kdy okamžitý výkon přesahoval až o 400 kW výkon nominální. Společnost EKOV k potlačení tohoto efektu následně namontovala na rotorové listy příruby, které umožňují mechanicky nastavitelnou změnu úhlu listu a tím snížení nominálního výkonu při nárazech větru. Zkušební provoz farmy byl povolen Stavebním úřadem Náchod do 30. 9.1997, nebyl však využit pro vysokou hlučnost (v nočních hodinách musela být farma odstavena). Po uvedeném termínu nebyla stavba zkolaudována a nemohla tedy být trvale provozována. Od roku 1999, kdy se prakticky farma stala majetkem VČE, a.s., byly zahájeny opravy nedostatků, z větší části vlastními pracovníky VČE.

V rámci odstraňování poruch a odhlučnění elektráren E400 bylo provedeno:
- vylepení vnitřních prostor gondol tlumicími rohožemi z minerálních vláken podle praktických zkušeností z provozu německých elektráren Brilon, Hameln a Pderbon
- výměna a seřízení převodových skříní otoče gondoly
- kontrola a seřízení hlavních převodových skříní
- seřízení vůlí a seřízení mechanických provozních brzd včetně výměny obložení a přítlačných pružin
- dosypání antivibračních tlumicích prstenců věží pískem
- snížení mechanického krouticího momentu na hřídeli rotoru změnou nastavení náběhu listů rotoru
- úprava povrchu listů rotoru
- úprava brzdicích lopatek rotorů
- vymezení vůlí nábojů rotorů na hřídeli

Uvedeným souborem prací byly v podstatě odstraněny veškeré mechanické závady, méně spolehlivé zůstává ještě natáčení lopatek listů rotorů. Po elektrické stránce je vše v pořádku, problémem je nadále působení statické elektřiny - při bouřkách dochází k proražení čidel, pravděpodobně vlivem rozdělení elektrických částí do gondoly a do rozvaděče u paty tubusu.

INVESTIČNÍ NÁKLADY: V roce 1993 byla VE EKOV 400 nabízena za smluvní cenu 7,2 mil. Kč. Vezmou-li se v úvahu náklady na dopravu, výstavbu a připojení, pak celkové investiční náklady lze odhadnout na více než 33 mil. Kč. Další náklady byly vynaloženy na odstranění závad a výše uvedené úpravy.

VLASTNICTVÍ: Firma ALVYEN vlastnila pozemek, základy a velín. Spoluvlastníkem farmy se stala VCE, a.s., Hradec Králové, která postupně získala 100% vlastnictví. Uvádí se, že v počátku skutečným vlastníkem farmy byla německá leasingová společnost s tím, že VČE, a.s., byla ručitelem za směnky, vystavené na účet leasingové společnosti. VČE, a.s., uhradila směnky a v současné době je praktickým vlastníkem farmy.

Firma EKOV z Frýdku-Místku pro finanční nedostatečnost nereagovala na požadavky oprav. V srpnu 1997 byl podán návrh na konkurs a žaloba VČE, a.s., u Krajského soudu v Ostravě nebyla dosud projednána. S ohledem na nemožnost komunikace se zástupci firmy zahájila VČE, a.s., provádění oprav vlastním nákladem a vlastními silami.

VĚTRNÉ POMĚRY: Nadmořská výška 578 m. Větrný atlas udává průměrnou roční rychlost větru ve výšce 10 m 3,8 m/s (za předpokladu extrémní chyby +0,5 až 4,3 m/s), ve výšce 30 m pak 4,5 až 4,7 m/s . Zásoba větrné energie není podle tohoto podkladu dostačující pro stavbu farmy větrných elektráren s celkovým výkonem 1,6 MW. Ve střední Evropě se uznává za spodní hranici, vhodnou pro výstavbu velkých VE, průměrná roční rychlost větru ve výšce 10 m větší než 4,9 m/s. (Dle německého zákona, platného od dubna 2000,

2000, má být ve výšce 30 m rychlost větší než 5,5 m/s.) Podle skutečných měření jsou rychlosti větru na jednotlivých strojích rozdílné a dosahují v průměru za posledních 5 let (od srpna 1995 do září 2000 na strojích 1 - 4 ve výšce 32m):

	Stroj 1	Stroj 2	Stroj 3	Stroj 4
0-5 m/s.....	35% času.....	41%.....	53%.....	45% času měření
5-10 m/s.....	58% času.....	49%.....	42%.....	45% času měření
10-15 m/s.....	6% času.....	9%.....	5%.....	9% času měření
15-20 m/s.....	1% času.....	1%.....	0%.....	1% času měření

Z toho lze usuzovat na možnost cca 50% využití instalovaného výkonu elektráren při rychlostech v rozmezí 5-10 m/s, skutečnost při zkušebním provozu byla cca 25 %.

PERSPEKTIVA: Úroveň větrné energie lokality a pětiletá nefunkčnost skupiny čtyř VE varují před eventuálními pokusy investovat do dalšího rozšiřování VE v dané lokalitě. Po provedení úprav se snížila hlučnost tak, že vyhovuje hygienickým normám pro denní i noční provoz (měření provedeno 15.12.2000-zvukové spektrum obsahuje jen aerodynamický hluk rotoru). Očekává se již jen oficiální vyjádření Hygieny Ustí nad Orlicí (bývalá Národní hluková laboratoř CR) a bude zažádáno o kolaudaci a povolení k trvalému provozu.

Tato zpráva byla přednesena na valném shromáždění ČSVE dne 24. března 2001 v Brně.
Zprávu lektoroval Ing. Petr Kuřina.

RNDr. Josef Štekl, CSc.
Ústav fyziky atmosféry AV ČR

O stavbě rozhodne hlasování

Obyvatelé Nového Hrádku budou o osudu nové větrné elektrárny rozhodovat v místním referendu

„I kdyby to byla nejmodernější větrná elektrárna na světě, my ji nechceme! Užili jsme si s hlukem svoje," brání se část obyvatel Nového Hrádku na Náchodsku nápadu energetiků, kteří chtějí

chtějí nahradit nefunkční větrníky na kopci Šibeníku za nové zařízení. Zastupitelé zatím souhlas ke stavbě nedali a i žádost lidí vyhlásí o větrné elektrárně místní referendum.

„Bylo by nevhodné, aby zastupitelstvo dalo nějaký, byť předběžný souhlas se stavbou. Jsem pro nabídnutou exkurzi do míst, kde už taková zařízení fungují," shrnul bouřlivou debatu místních lidí se zástupcem energetiků starosta

Porovnání výšky

starosta Nového Hrádku Vladimír Říha.

stávajících elektráren s plánovanou

Hlukem trpělo široké okolí

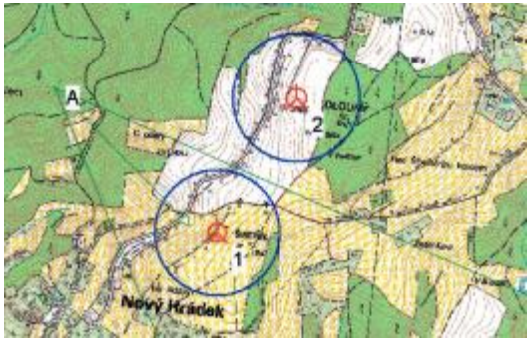

Umístění 2 plánovaných elektráren

Špatná zkušenost s větrníky rozděluje lidi ve vsi už řadu let: Větrníky měly fungovat původně už v roce 1995, ale soukromý vlastník místo slibované dánské technologie použil české prototypy, které nesplňovaly hygienické normy. Nadměrným hlukem ze čtyř dvaatřicetimetrových větrníků, které od prvních obydlí dělí jen dvěstě metrů, kvůli členitému terénu trpěli lidé i ve vzdálenějších místech. „Hluku jsme si užili až dost, bylo to jako mlátička. S novými větrníky nesouhlasíme, dalších dvacet let to budeme muset poslouchat," říká jedna z hrádeckých chalupářek. Nefungující elektrárnu nyní vlastní společnost ČEZ, která ji hodlá letos nebo příští rok demontovat a odvézt. Nově by měly elektrárnu tvořit dva větrníky o výšce 85 metrů, průměru rotoru sedmdesát metrů a o výkonu dvou tisíc kilowatt. Energetici slibují, že problém s hlukem nehrozí. „Zvolili jsme nejmodernější bezpřevodovkovou větrnou elektrárnu německé výroby, u níž, kdyby hrozilo překročení hlukových limitů, lze snížit výkon. Větrníky budou stát ve vzdálenosti od obydlí," řekl Tomáš Szkandera ze společnosti ČEZ Obnovitelné zdroje.

V denních hodinách by se hluk z elektrárny, který se měří na fasádách domů, měl vejít pod hranici padesáti decibelů, v noci pod čtyřicet. I to je však pro mnoho lidí nepřijatelné. „Hluk se měřil vždycky jen za příznivých podmínek. U nás naměřili 43 decibelů, ale nedalo se to vydržet. Asi nezbude nic jiného, než všechno prodat a odejít," zlobí se Pavel Sobotka z Nového Hrádku. Když obec stavbu podpoří, získá ročně od firmy do rozpočtu 160 tisíc korun. ČEZ také prostřednictvím své nadace věnoval Novému Hrádku 650 tisíc korun na opravu školy.

Štěpánka Tůmová
deník Mladá fronta DNES 26.8.2006

Měření hluku větrných elektráren

V roce 1996 národní referenční laboratoř pro měření hluku v komunálním prostředí při OHS v Ústí nad Orlicí zorganizovala měření Větrné farmy na Novém Hrádku. Požadavek měření vzešel od obyvatel obce, kteří byli rušeni hlukem nově vznikající větrné farmy. Měření bylo i v zájmu výrobce, který chtěl zjistit technické parametry vyrobených věží. Tak se uskutečnila dvě měření -

hygienické v obytné zástavbě, a technické přímo u věží.

Prvním krokem při přípravě měření bylo nalezení vhodné metodiky měření. V ČR dosud nebylo takové měření realizováno. V daném případě je problémem měření hluku při vyšší rychlosti větru. Standardní metodiky připouštějí měření hlučnosti do rychlosti větru 5 m/s. Zde byly rychlosti samozřejmě vyšší (mezi 5 m/s a 9 m/s). Řešením bylo nalezení metodiky IEC - Wind Turbine Generator Systems - Acoustic Measurement Techniques z roku 1995. Dnes je tato metodika součástí normy ČSN EN 61400-11.

Metodika připouští měření hlučnosti za vyšších rychlostí větru, pomocí speciálního umístění mikrofonu. Kromě parametrů hlučnosti se sledovaly také parametry počasí (rychlost a směr větru, vlhkost vzduchu, teplota) a výkon větrné elektrárny. Naměřené hodnoty byly zpracovány a vyhodnoceny. Výsledkem bylo zjištění, že věže jsou opravdu hlučnější, než připouštějí hygienické limity. Výrobci byly doporučeny firmy, které se zabývají odhlučněním mechanických strojů.

http://www.zupu.cz/index.php?pid=87

Jak lidské ucho vnímá jednotlivé hladiny hluku

10 dB	práh slyšitelnosti
20 dB	hluboké ticho, zasněžený les, bezvětří, nahrávací studio
30 dB	místnost v bytě v noci bez hluku, bez tikání budíku
40 dB	ticho, tikot budíku ve vzdálenosti dvou metrů
50 dB	klid, tichá pracovna, obracení stránek novin
60 dB	běžný rozhovor, v parku zpěv kosa ze vzdálenosti tří metrů
70 dB	mírný hluk, běžný poslech televize, školní třída při vyučování
80 dB	vysavač z bezprostřední blízkosti, hluk osobního automobilu
85 dB	hranice, od níž po trvalém vystavení této úrovni hluku existuje možnost poškození sluchu
90 dB	silný hluk, mixér
100 dB	symfonický orchestr - forte, přádelna
110 dB	velmi silný hluk, rockový koncert
120 dB	extrémně silný hluk, start vojenského proudového letounu ze vzdálenosti tři sta metrů
130 dB	práh bolesti, člověk neslyší hluk - vnímá bolest
140 dB	akustické trauma, člověk, který stojí deset metrů vedle startujícího proudového letounu

http://www.eldaco.cz/inside/?id_clanek=16&inc=article&inc2=5

Sletová

V červencové Praze
bylo celkem blaze...

Domovem nám byla škola
dost vzdálená od Strahova.

Památky jsme šidili,
za vodičkou mířili.

Všesokolské cvičení
vzbudilo v nás nadšení.

Autobus, tramvaj, metro,
někdy to bylo peklo.

Sluníčko se snažilo,
naše těla smažilo.

Denní nácvik - velká dřina,
vystoupení byla prima!

David, Patricie a Lada Kaválkovi

XIV. všesokolský slet 2006

Probírám se stále ještě nakupenými materiály v naší domácnosti, které se týkají financí, metodických, organizačních a propagačních záležitostí kolem XIV. všesokolského sletu, který se uskutečnil v letošním roce. Myšlenky se mi vrací k prvnímu seznamování s autorkami a autory připravovaných skladeb na různých srazech pro cvičitele. Dále na listopad 2004 a sokolovnu v Praze na Vinohradech na akademii, kde jsme s Pavlem Bohadlem viděli první přehlídku vybraných skladeb. Pavel natočil vystoupení na video. Pouštěli jsme si ho v domácnostech, běželi s propagací do školy při rodičovském sdružení, zkoušeli jsme školu v Olešnici. Pustíme se do nácviku? Seženeme cvičitele a cvičence? Bude na to? Na Hrádku chceme určitě jedno z prvních vystoupení uspořádat. Hlásili jsme se na schůzi župy Podkrkonošské Jiráskovy. To musíme zvládnout. Hrádek má sokolovnu a pořád ještě tradici v hromadných vystoupeních. Šli jsme do toho, i když náznak nějakých dotací byl v nedohlednu. Jana Bohadlová a Lada Kaválková připravovaly devět mladších dětí na skladbu ***Počítadla*** s příslušným náčiním ve školní tělocvičně na motivy lidových písniček. ***Rozkvetlou louku*** se žlutými kruhy, mašličkami a sukénkami a dvanácti žákyněmi jsem si vzala na starost já. Úžasnou skladbu, trochu nezvyklou, pro ženy a dorostenky s názvem ***Voda*** nacvičila s devíti ženami Markéta Vaňková a devět mužů se skladbou ***Chlapáci 2*** připravil Pavel Bohadlo. S nácvikem se začalo od října 2005, dopilovávalo se ještě v květnu a červnu 2006. Sešli jsme se v průměru každá složka 33x. Následně jsme vystoupení absolvovali v Úpici, Hradci Králové, Pardubicích, Turnově, Kladně, v Praze a v Novém Hrádku.

V Novém Hrádku v sobotu 20. května 2006.

V úterý před vystoupením přišel přívalový déšť, až i na Hrádku nestačily kanály přijmout tak rychlou vodu. Hřiště u sokolovny bylo podmáčené a voda se stále řinula s kopce na hřiště. Chlapáci vykopali odvodňovací strouhy a ty nás zachránily. V sobotu bylo chladno, ale nádherně. Ráno zkoušky, aparatura fungovala, stravování ve školní jídelně i občerstvení u sokolovny také, hasiči

také, hasiči zajišťovali parkování vozidel, návštěvnost úctyhodná - 355 platících. Hudba, živá kapela Stavostrojka, doprovázela cvičence na slavnostní nástup (podotýkám, že s živou kapelou se sletové vystoupení uskutečnilo v této podobě jen na Hrádku). Úvodní slovo starosty obce pana Říhy, zahájení vystoupení. V deseti skladbách zaujalo 303 cvičenců z 12 obcí a měst z jednot

sokolských a Asociace sportů pro všechny. Atmosféra nádherná. Neskromně jsem si připustila, že to byla krásná vesnická slavnost, jakou si hrádovští i přespolní jistě zasloužili.

Rozkvetlá louka

Počítadla

Chlapáci 2

Voda

A jak bylo na XIV. všesokolském sletu v Praze?

Do Prahy 1. července 2006 odjelo 34 cvičenců včetně cvičitelů. Prezentovaly nás i děti ze sousedních jednot, a to z Borové, Sněžného a Bohdašína. Všichni cvičenci naší župy byli ubytováni v základní škole na Jižním Městě. Ještě odpoledne jsme žasli nad vystoupeními sportovců v Sazka Aréně na Gala programu. Např. krasojízda, cvičení na velkých trampolínách, sport sumo, gymnastika i ukázky vybraných sletových skladeb. V neděli průvod Prahou přes Václavské náměstí, Národní třídou na Staroměstské náměstí. A úžasní diváci okolo na chodnících, kteří nás zdravili. Často *s* vlaječkami USA, starší generace. Zvláštní pocit. Škoda že tu nejsou i nějací známí z Hrádku. A ejhle na Staroměstském náměstí. Davy lidí. Tyto velké reklamní tříkoly a zmrzlinové vozíky se známými koly - "děvčata dívejte!, ty vyrábějí vaše maminky a tatínkové ve Velosu v Novém Hrádku". Zvláštní pocit. Škoda, že tu nejsou nějací hrádováci. A přece. V metru paní Jana Šotolová. Radostně se zdravíme. A učíme se cestovat metrem, tramvají, autobusy po Praze na zkoušky i na vystoupení. Na petřínskou rozhlednu, Vyšehrad, večerní procházku po Starém Městě. Ve velkých teplech byl čas i na koupání v přírodním bazénu nedaleko našeho přechodného bydliště. Holčičky z ***Rozkvetlé louky*** a děti z ***Počítadel*** a naši tatínkové a sousedé z Hrádku z ***Chlapáků***. Jak to šlo dohromady? Úžasně si rozuměli a budou vzpomínat na vodní vyhazování a radovánky ve vodě. Všude se setkáváme s dalšími spolucvičenci ze župy. I v té vodě. Ze Dvora, Police.

A vystoupení?

To bylo čekání na seřadišti, osvěžování vodou z cisternových vozů, PET lahví, stálé doplňování tekutin. Neslazenou Poděbradku již máme rádi? Napětí těsně před vystoupením na cvičební plochu Rošického stadiónu. Soustředění se na hudbu, autorku skladby na náčelnickém můstku, koordinaci pohybu, dobře provedené cviky, zda jsem právě vedle cvičenky, kde mám být. Je to jen několik nahuštěných minut. A 6. července se vracíme všichni domů. A jaký jsme vám, diváci, přinesli zážitek ve středečním večerním a čtvrtečním odpoledním vystoupení? Věřím, že takový jako nám, cvičencům. Hezký, až nám tekly slzičky. Také na závěr, když jsme se všichni loučili a vraceli do svých městeček domů.

Komu děkovat?
Všem, kteří nás podporovali, morálně, prací, spoluúčastí, financemi, včetně přispívajících formou mimořádných sletových známek. A autorům skladeb, kteří pro nás tak hezké skladby vymysleli a věnovali nám kus svého života.

za Sokol Nový Hrádek náčelnice Lidmila Martinková

Zážitky ze sletu

Atmosféru Všesokolského sletu v Praze jsem zažila poprvé v životě. Moje představy byly spojeny s řadou předsudků. Pochopení „sokolské myšlenky“ je pro mě a moji generaci poměrně vzdálené... Průvod cvičenců centrem Prahy se pro mě stal odzbrojujícím zážitkem. Chodníky byly zaplněny stovkami Pražanů starší generace, kteří se bezpochyby účastnili poválečných sletů. Pohled do jejich očí byl jasným a přesvědčivým důkazem stálého nadšení.

Velkou radostí a uspokojením po celoroč-

celoročním úsilí pro nás samozřejmě bylo povedené vystoupení našich nejmladších cvičenců z Nového Hrádku ve skladbě ***Počítadla***. Všechny obtíže spojené se sletovým vystoupením zvládli na „1“.

Jana Bohadlová

Milý Pavle Bohadlo,

těch 6 let od minulého sletu tak strašně rychle uteklo, že se nám ani nechtělo věřit, že už zase budeme nacvičovat novou skladbu. Jak strašně se nám nechtělo... A jak nám zpočátku připadala skladba nějaká divná... A cvičení se nám zdálo hrozně rychlé... A měli jsme nějak málo času... Ale Tvoje odhodlání, trpělivost a víra, že všechno dobře dopadne, nás nakazila, a tak jsme do toho s Tebou šli a vytrvali jsme.

Postupně se nám skladba začala líbit. A nakonec jsme se do Prahy moc těšili.
Tam jsme trávili hodiny nácviku na sluncem rozpáleném stadionu. V noci jsme nemohli spát - v tělocvičně se 36 chlapáky. Trávili jsme hodiny a hodiny v dopravních prostředcích mezi Strahovem a ubytovnou v Modřanech. A hodiny a hodiny jsme trávili na rozpálených asfaltových seřadištích před stadionem. Přes to všechno nepohodlí to stálo za to. Máme na co vzpomínat, užili jsme si týden v Praze, poznali jsme její dosud nepoznané kouty (a to nejen hospůdky), navázali jsme nová přátelství.

A tak Ti Pavle děkujeme, že jsme to všechno mohli letos po 6 letech znovu prožít.

Horní řada: Ing. Jiří Hlaváček, Stanislav Drašnar, Pavel Bohadlo, Ing. Pavel Sobotka
Dolní řada: Jeroným Holý, Ing. Antonín Mach, Miloš Vondřejc, Bc. Petr Hlaváček, Zdeněk Martínek

A přejeme Ti, aby Tvůj elán vydržel, až nás za 5 roků budeš zase přemlouvat do cvičení...

Tvoji Chlapáci.

Na skok do minulosti

V současné době se stále říká, že budoucnost obcí je v rozšiřování venkovské turistiky - vytváření služeb, ubytování v soukromí, poskytování pohostinství, nabídky možností využití volného času, turistiky, cykloturistiky, sportu a oddychu. O tom, že nás naši předci v tomto směru dalece předběhli svědčí i **Fastrův Průvodce po českém severovýchodě** *(vydaný v r. 1910 nákladem Edvarda Fastra, knihkupce v Jaroměři)*, ve kterém jsme si mohli přečíst i následující řádky o Novém Hrádku a jeho okolí:

Kdo poznati chce rázovité povahy hor Orlických, tomu dlužno prohlédnouti sobě malebné okolí pohorského městečka **Nového Hrádku** (od N. Města n. M. $1^1/_2$ hod.), k němuž vede silnice přes Rezek, Bradla, Blažkov, Mezilesí a Bydlo; povozy a pošta jezdí (o 12. hod. v pol. za 80 h) oklikou ($8^3/_4$ km) Horským předměstím přes Zákraví, Vanovku, Ohnišov, Bohdašín a Rokolí.

Osada leží as uprostřed dosti příkrého kopce (565); na J oblévá potok Olešenka, strana severní a východní je kopcovitá (Šibeník 673) a sousedí s

Prusk. Slezskem (osada Tasov $^1/_2$ hod.).

Městečko i okolí bývá hojně turisty navštěvováno (zvláště z Pruska) a hodí se pro letní klidný pobyt svým zdravým, horským podnebím a utěšeným okolím. Obec má 1500 obyv. v 290 číslech *(bohužel počet chatařů a chalupářů zde není uváděn*)*, náměstí je čtyřhranné, alejemi lip vysázené *(asi nějaká dotace z Evropské unie*)*, s obrovským stromem >Klenice<; jest zde socha P. Marie z r. 1747, kostel sv. Petra a Pavla z r. 1726, (kdysi byl zcela dřevěný z r. 1348); ulice Hradní, Rokolská, Kleinova; v údolí Olešenky je předměstí Doly, uprostřed lesů **rozkošné zátiší Krahulčí** (10 čísel), na kopcích Šibeníku roztroušené domky. V místě je kostel, fara, 5třídní obec. škola, c.k. pošta, telegraf, obv. lékař, četn. stanice, záložna, tři velké hostince a zahr. restaurace s vinárnou. Lesní hospodářství (velkostatek knížete Colloredo-Mansfelda z Opočna) velice je výnosné, méně polařství; hromady kamení na mezích roztroušené svědčí o půdě málo úrodné, ovocných stromů tu málo. V Olešence se loví pstruzi. Trhy výroční i na dobytek. Průmysl jest většinou rukodělný (tkalcovina); proslulá byla plachtovina, dodávaná r. 1845 uherskému odbojn. vojsku. Z průmyslových závodů sluší jmenovati několik mech. tkalcoven, jichž majitelé jsou: Jos. Tošovský, Fr. Lepš, (nájemce Jos. Běhoun), Ant. Lepš, Josef Suchánek; dvě pily a mlýn. Z řemesel značnější je truhlářství. Obchod je nevelký, v posledním čase však se vzmáhá; zasilatelství M. Jirsové, Lud. Lepše, Jos. Černého; vývoz dříví stavebního. - Kulturní: pětitřídní škola obecná se třemi exponovanými školami zimními (v Tisu, Rzy a Dlouhé), knihovny Sokola, Divad. ochotníků, učit. spolku „Budeč“, odbor N.J.S., podpůrné a vzdělávací družstvo dám., spolek okrašlovací, společenstvo řemesel, jednota hasičská, polit. organisace nár.-soc. a soc.-dem.

Rokolí (též Rokole), poutnické místo hojně navštěvované, $^1/_4$ hod. od N. Hrádku. Ulicí Rokolskou jde se dolů mostem přes Olešenku k malé výšině. Na 1. straně okresní silnice je hostinec a kaple P. Marie z roku 1860 s pramenem zdravé horské vody, v pravo v lese křížová cesta. O něco výše na téže straně viděti je veliké hromady vykopané země, zbytky to bývalých dolů na železo z r. 1446 a po druhé z r. 1537, jež taveno bylo v údolí Olešenky na místě nynější tkalcovny >Šmelcovna< zvané.

Frymburk, zřícenina starobylého hradu na konci ulice Hradní (500). Tímto směrem je přístupný, s ostatních stran jsou příkré stráně, lesem porostlé. Dole obtéká potok Olešenka se tří stran. Zbytky hradu svědčí, že býval sice malý, ale velmi pevný; vystavěn byl v obdélníku z kamene lomového. Na východní straně vypíná se mohutná věž se ssutým ssutým vrchem, jímž se snad do ní vcházelo, neboť při zemi vchodu nemá. Nádvoří je málo prostranné s kamením všude roztroušeným; uprostřed je ve skále velmi pracně vytesaná studně, 66 m hluboká, s výbornou pitnou vodou. - Tu stával asi hrad vlastní s příbytky a sklepy, jež lze dosud viděti. Vchody byly dva: západní, dosud velice zachovalý, kterým se do zřícenin vchází, druhý byl směrem opačným k N. Hrádku; tu asi bylo i předhradí, nyní myslivna se zásobárnami, konírnami a pod. V pravo před hradem byl pivovar. Na západní straně z kamene hradního vystavěna

vystavěna je myslivna. Hrad Frymburk, vlastně Friedenburg (Mírov, hrad míru), stával již poč. 14. stol. (Matouš z Frymburku r. 1354), byl i s panstvím v rukou pánů z Lípy, z Dubé, z Dobrušky a z Opočna. Pověstný byl lupič Petr Svojše z Opočna a druh jeho Jan Kolda z Náchoda. R. 1534 prodáno toto panství s 21 obcemi Trčkovi z Lípy a r. 1544 připadlo panství Opočenskému, hrad nebýval osídlen (páni bydlili raději na pohodlném zámku v Opočně) a r. 1629 zpustošen. Po konfiskaci statků Trčkovských roku 1636 přešel do rukou hrabat Colloredo z Walse. Švédský vůdce Banner jej roku 1639 vypálil, i pustnul, až ve zříceninu se rozpadl. Taktéž pustošili Švédové i samé městečko; rovněž války pruské. Oheň r. 1843 a nemoci z toho povstalé zle tu řádily.

Údolím Olešenky do Pekla. Jako údolí metujské od N. Města n. Met., tak údolí říčky Olešenky od Nov. Hrádku skýtá rozkošnou 1 $^1/_2$ hod. trvající vycházku do rokliny Pekla. Jdeme podle Frymburku dolů k potoku a podle dvou tkalcoven směrem západ. do lesa. Olešenka je potom vůdcem naším po upravených lesních cestách, stále téměř v úzké soutěsce vysokých a příkrých skal. Zpět možno jíti přes obec Sendraž (krásná vyhlídka), Mezilesí a Bydlo.

Údolím Olešenky do Olešnice, 1$^1/_2$ hod. (7$^1/_4$ km) od N. Hrádku vzdálené, vede od mostu rokolského k východu nová okresní silnice; poznáváme tu opak vycházky předešlé; údolí široké, vzdušné a výslunné, po obou stranách mírné lesnaté svahy, na nichž a při silnici malebně roztroušeny jsou domky osady Rzy a Dlouhé. Mineme dvě malé tkalcovny za sebou, zvané >U všech Svatých<, překročujeme hranici jazykovou, vlevo silnice viděti jest pohraničné kameny Tasova. Městečko **Olešnice** - druhdy úplně české - se poněmčilo; stejný osud čeká okolní vísky české Lužany a Polomy, kde již postavena je škola německá. Měšťanská škola v Nov. Hrádku bude snad baštou proti úplnému poněmčení zdejšího kraje. - Olešnice se 2300 obyv. leží mezi vrchy 600 m vysoko; blízký vrch „Panský“ (782). Domky na kopcov. náměstí zděné, jinak dřevěné, sahají daleko k zemským hranicím. Kostel má překrásnou vyhlídku do hrabství Kladského, na Ostaš, Bor a Hejšovinu; jest tu německá škola měšťanská i obecná, c.k. celnice a mech. tkalcovna. Průmysl tkalcovský, rukodělný, obchod dřívím, trhy výroční. Zpět do N. Hrádku možno jíti od tkalcovny F. Hejzlara v Dlouhém přes obec a vrch **Šibeník** (672) odkudž jako na plastické mapě vidíme daleké kraje české až k hoře Kunětické *(jak to tak vypadá, tak zde ještě nebyl vysázen smrkový les a o větrných elektrárnách taky ani zmínka*)*.

Lesy u Nov. Hrádku poskytují rozkošné vycházky. Zvláště zmínky zasluhuje údolí pod ulicí >Bukovec< ke staletému buku (obrázek a klekátko), vedoucí, odkudž (stále po dobrých a širokých cestách) jdeme do vrchu k samotě o 10 staveních **>Krahulčí<** zvané, jež ve středu lesů se tří stran srázným svahem jest obklopeno; dále možno jíti k „Habrovému dolu“, vedle potoka Borovského k údolí Olešenky. Jiná cesta vede od „Krahulčí“ skorem ve směru sever. k obrázku sv. Jana a k osadě Borové blíže hranic říšských, kde od **Strážnice** (688) naskytuje se čarovný pohled do kotliny prus. městečka Levína a Chudoby.

No řekněte, nelákalo by Vás v takovém idylickém koutě strávit dovolenou. Ještě několik užitečných rad z Fastrova Průvodce a můžete vyrazit.

Ústroj: V kraji může být volen oblek dle cestovní doby a dle okamžité povětrnosti. V největším létě možno cestovati v nejlehčím šatě. Jest ovšem vhodné, abychom se k večeru opatřili pláštěm. Do hor nehodí se oblek příliš tenký; nejlepší jest tmavá látka vlněná. Spodní šat lehké vlněné košile a vlněné nebo aspoň polovlněné punčochy, které jsou zejména chodci nezbytny, poněvadž skýtají při zpocení nebo jiné změně temperatury jediné ochrany od nachlazení. Pro túry horské (a vůbec stoupavé) jsou nejvhodnější krátké kalhoty. Za obuv volme pevné a pohodlné střevíce šněrovací z měkké hověziny s dvojtými podrážkami, kterých si nenechme leštiti, nýbrž mazati. Za zavazadlo hodí se nejlépe cestovní tlumok (Rucksack), do něhož vložíme jen nezbytnosti. Nejpřednější při túrách vícedenních jest výměna vlněného prádla. Abychom ho s límci, kapesníky, manšetami chránili od vlhkosti, zabalíme je do voskového plátna. Deštník všude

všude překáží. Nejlepší prostředek proti dešti jest *(kromě hezkého počasí*)* nepromokavý cestovní plášť lodenový s kapucou, který se dá sbaliti do tlumoku. Hlavu pokryjeme čepicí, ve stínu můžeme jíti vlasatí. Do tlumoku dále vložíme: kožený nebo gumový pohárek *(jak je viděti, tak i bez PET lahví to šlo, ale zase by neuspěli v soutěži ve sběru plastů*)*, prášek citronové kyseliny za přísadu do pitné vody, mýdlo, utěrky, kartáček na zuby a v nécessaire, který si sami pořídíme, nůžky, knoflíky, jehly, niti, provázky, vaselin, třebas i jiný přípravek proti naduřeninám nebo odpařeninám, čpavek proti štípání hmyzu, opiovou tinkturu proti diarhoe, trochu čokolády a cukru na delší cestování. Nezapoměňme na nůž s vývrtkou a zápalky, na noc, pokud možno voskové, něco starého plátna, hřeben, kartáč, jízdní řád, mapy a - průvodce.

Výlohy: V kraji v průvodci zahrnutém cestujeme lacino. Že v čase prázdnin školních musíme někde při návalu platiti ceny vyšší, nelze se diviti *(alespoň něco zůstalo stejné*)*. Noclehy, kromě studentských nocleháren, jsou po 1-2 K. Na menších místech méně. Pokrmy a nápoje jsou vesměs levné, nad čímž z opatrnosti nevyjadřujme v hostinci a nikde svůj údiv, abychom cen nepokazili; hostinským vede se i při těchto cenách velmi dobře.

Nejdůležitějším pravidlem jest: časně ráno nastup, vykonej pokud možno největší část cesty dopoledne, v poledne si pohov, ale hlavní jídlo ponechej až na večer. Cestující omezuje požívání piva i vína na míru nejmenší. Alkohol, ať ve formě jakékoliv, snižuje každou výkonnost *(ano, ano, to je pravda pravdoucí*)*.

Dle Fastrova illustrovaného průvodce po českém severovýchodě vydaného v roce 1910 nákladem Edvarda Fastra, knihkupce v Jaroměři zpracoval Zdeněk Drašnar.

Jo, ještě jedna zajímavost - veškeré informace o Novém Hrádku a okolí pro Fastrův Průvodce posbíral a sepsal pan Jindřich Šob, řídící učitel na Novém Hrádku *(to se mu to psalo, když nebyla televize, internet a další požírače lidského času*)*.

**) rádobyvtipné poznámky autora*

Zdeněk Drašnar

Procházka Novým Hrádkem

...Čtení na pokračování...

Na náměstí v rohu bývala cukrárna pana Oldřicha Černého. Byl to malý krámek, ale dobře zásobený. Nejvíce zákusků se prodalo v neděli po kostele a odpoledne, když chodily rodiny na procházky. Pan Černý své řemeslo uměl a snažil se vyhovět.

Paní Moníková měla malý krámek s obuví. Byl úplně přeplněn zbožím, jak se snažila splnit všechna přání svých zákazníků. Nelitovala jít do obchodu i v neděli a třeba ani nic neprodala, ale nedalo jí to. Totéž bývala paní Drašnarová a pan Koutník. Byli to obchodníci, jací se už nerodí. Ještě nevíte, že volný den byla pouze neděle, v sobotu se normálně pracovalo.

Vedle obuvi bylo malé řeznictví pana Štěpána. V sobotu bylo plné lidí, protože to byl jediný den, kdy se dostalo koupit kousek masa. Dostával maso na příděl a ten rozdělil pro zákazníky

dopoledne a odpoledne. Malá rodina dostala nějakého masa půl kila, početnější trochu více. Uzeniny bylo také málo a ještě nekvalitní. Proti dnešnímu nadbytku to byla hrozná bída.

Potraviny pana Adolfa Praxe byl prostorný krám, zboží bylo dost a bylo přehledně uložené. Pan Praxa byl usměvavý, řečný a často mu pomáhala žena. Hodně zboží se muselo rozvažovat, nebylo tak pěkně balené, jako dnes. Měl na zdi mlýnek na mák, umlel ochotně mák, i když nebyl u něho zakoupený. Tenkrát mák vůbec nebyl, pokud jste si jej nevypěstovali.

Hostinec U Tošovských byl velmi dobře zavedený, pan Tošovský byl málomluvný a hleděl si výčepu, paní byla moc hezká a výborná kuchařka. Denně se u nich vařilo. Nejvíce strávníků měli v létě, to tu bylo mnoho stálých letních hostů, mnozí i ubytovaní u nich v hostinských pokojích. Obdivovala jsem, jak při tom nedostatku masa, může paní Tošovská stále vařit.

V malém domku byla správkárna obuvi. Byli tam dva ševci – pan Drašnar a pan Krahulec. Protože mezi lidmi nebylo moc peněz na nové obutí, spravovalo se staré, a tak měli oba stále mnoho práce. Přesto byli dobré mysli a bylo tam milo vejít. Fungovali i jako čekárna na autobus a tak se tam dveře netrhly.

Následoval hostinec U Lepšů. Byla to slohově dobře stavěná budova, která měla velkou smůlu, že se v ní střídali vedoucí, kteří se spíše starali o zisk a nevadilo jim, že za honosným průčelím všechno vzadu chátrá a padá, až už se to nedalo zachránit. Hrálo se tam v sále kino, ale bylo vidět, že zázemí tohoto zařízení je tak v dezolátním stavu, že je nebezpečně, že na někoho spadne.

U Ježků mívali trafiku. Na zaklepání na okno jim bylo podáno kuřivo.

Velodružstvo bylo, kde je dnes Velorex a zaměstnávalo veliké množství pracovníků. Ale pracovní příležitosti bude samostatná kapitola. Za Velem bylo truhlářství pana Jaroslava Novotného, ale já jej znám více jako pracovníka ve Velodružstvu.

Dále měl oficium pan Vendelín Grim, malíř, holič a pracovník ve Velu. Holiče vykonával podle potřeby, často holičství propůjčoval kadeřnici slečně Jaroslavě Přibylové, která byla velice zručná v oboru.

Pošta bývala, kde je a mívala i telefonní ústřednu a hovornu.

Ulicí k Sokolovně byl krámek pana Rajmonda Ptáčka, kde se prodávalo zboží napůl papírnické a napůl jiného sortimentu.

V bývalé šatlavě byla obecní samoobslužná prádelna, kterou spravoval místní svaz žen. Každý si tam za mírný poplatek mohl vyprat. Bylo to pro mnohé ženy velké ulehčení těžké práce s prádlem, protože vlastní pračku měl málokdo.

Truhlárna U Drašnarů funguje dodnes. Byla tam nejen výroba exkluzivního nábytku, ale i výrobna lyží, sáněk a různých jiných pomůcek a ucelených zařízení kanceláří a institucí. Nevím, jestli se všeobecně ví, že pan František Drašnar navrhl a zhotovil známou Reginu – královničku pro kosmetické výrobky, hlavně rtěnky pro výrobnu družstvo Detecha na světovou výstavu do Montrealu. Také tam byly vystaveny jeho vyřezávané podnosy a jejich jemné krajkoví obdivovali návštěvníci celého světa.

Ještě vám chci připomenout, že na Podfaře v bývalém hostinci U Vendáčka Přibyla byl Místní národní výbor. V době, o které píši, tam byl předsedou pan Jaroslav Šmída a tajemníkem

pan Josef Hánl. V dalších letech převzal předsednictví pan Josef Friml a tajemníka mu dělal pan Přemek Černý. Jsou to tak důležité funkce pro lidi, že je třeba si je připomenout.

Na Hrobkách měl dílnu pan Černý sedlář. Byl to málomluvný člověk, který zhotovoval postroje, sedla, opasky a sedadla do saní, kočárů a bryček. Dnes by byla jeho profese velice žádaná.

Jako poslední byla sběrna čistírny u paní Marie Suchánkové směrem k Burketovům. I to byla služba velmi využívaná, protože nebyla drahá.

Jana Šotolová

Společenská kronika

červenec - září 2006

Naši nejstarší občané oslavili narozeniny:

Jirman František	Mikulášův kopec 229	75 let
Hartmanová Marie	A. Kopeckého 155	70 let
Pružinová Jaroslava	Sokolská 42	80 let
Hánl Josef	Rokolská 123	74 let
Augustová Anna	Hradní 70	83 let
Přibyl Josef	Klainova 235	82 let
Marková Božena	Hradní 65	72 let
Trávníček Miroslav	K Javůrku 315	77 let
Černá Olga	Klainova 30	77 let
Kozlová Marta	Náchodská 59	74 let
Hartman Antonín	A. Kopeckého 155	74 let
Kubeček František	Doly 177	92 let
Drašnarová Marie	Náměstí 5	78 let
Škoda Josef	Náměstí 36	93 let
Menclová Marie	Klainova 251	76 let
Přibylová Marie	Náchodská 59	86 let
Kopecký Mojmír	Náměstí 1	80 let

Všem jubilantům přejeme pevné zdraví, dostatek životního elánu a optimismu a ještě hodně spokojených a šťastných let v naší obci.

Noví občánci:

Filip Povolný
Johana Radoňová
Stela Hůlková

Šťastným rodičům blahopřejeme.

Zemřeli:

Božena Chromá
Josef Bareš
Antonie Balcarová (bytem u dcery)

Vzpomínáme...

Nebezpečný odpad!!!

Upozorňujeme občany, že **v <u>sobotu dne 14. října 2006 v době od 8,40 hod. do 9,05 hod</u>**. provede firma Marius Pedersen v naší obci svoz nebezpečných odpadů. Každá domácnost obdrží leták s podrobnými informacemi. Odebírán bude také tzv. elektroodpad. Již jsme Vás informovali o tom, aby elektrický přístroj byl odebrán **z d a r m a** jako elektrooodpad, musí být kompletní. Nesmí nic chybět, jinak se jedná o nebezpečný odpad, za jehož likvidaci obec zaplatí.
Využijte této příležitosti a přineste odpad v určenou hodinu na náměstí před obecní úřad, kde si jej převezmou pracovníci svozové firmy.

Obecní úřad Nový Hrádek

INZERCE

TJ Sokol Nový Hrádek hledá topiče na podzimní-zimní období 2006/2007, měsíční úvazek cca 80 hodin. Podmínkou je topičský průkaz.
Informace J. Holý tel. 736 159 010

TJ Sokol Nový Hrádek hledá výhledově správce sokolovny. Byt bude volný pravděpodobně v průběhu roku 2007. Bydlení není příliš vhodné pro mladé rodiny s dětmi.
Informace J. Holý tel. 736 159 010

Frymburské ozvěny

čtvrtletní zpravodaj obce Nový Hrádek, Náměstí 28, 549 22 Nový Hrádek, IČ: 00272884,
zapsán do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR
pod evidenčním číslem

MK ČR E 10519

- Z příspěvků sestavili Ing. Jiří Hlaváček a Mgr. Hana Hlaváčková
- stálí dopisovatelé: Anna Marková, Ing. Pavel Sobotka, Petra Přibylová, Jiří Hlaváček, Lidmila Martinková, Jana Šotolová, Ing. Jana Šinkorová, Zdeněk Drašnar
- příspěvky prosíme zasílejte nejlépe mailem: jirka.hla@tiscali.cz
- Nevyžádané příspěvky se nevracejí
- Příští číslo vyjde pravděpodobně v prosinci 2006, uzávěrka bude 10.12.2006

KINO Nový Hrádek

říjen - prosinec 2006

Říjen **sobota 7.10.** **19:00 hod.**	**Všechno nejlepší** Česká komedie. Každý dostane co si zaslouží. Moderní srozumitelná komedie s dynamickým vyprávěním ze současnosti o tom, co se může všechno stát. Hrají: J. Dolanský, V. Preis, P. Zedníček, T.Matonoha, T. Kostková,V. Křížová, J.Hlaváčová,J.Štěpánková aj. Režie: Martin Kotík Vstupné 40,- Kč Mládeži přístupný
Listopad **sobota 18.11.** **19:00 hod.**	**GEJŠA** Americký romantický širokoúhlý film. I gejša může milovat. O tajné lásce k muži, který je mimo její dosah. Hrají: Z. Zhang, K. Watanabe a jiní. Režie: R. Marsall Vstupné 40,- Kč
Prosinec **sobota 16.12.** **19:00 hod.**	**GRANDHOTEL** Nová česká širokoúhlá černá komedie. Hrají: Marek Taclík, Klára Issová, Jaromír Dulava a jiní. Režie: David Ondříček Vstupné 40,- Kč Mládeži přístupný

V ceně vstupného na jednotlivá představení je připočítán příplatek 1,- Kč dle zákona ČNR č. 241/92 Sb.

http://www.novy-hradek.cz/kino.htm